

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolna peti-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razlagi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna šte. stane
— 40 vinarjev. —

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklame se za
list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Ne gre nikamor...

Razmišljanja o vojnih dobičkih in o valutnem vprašanju.

Dobrih devet mesecev — kritična doba — je bilo treba, da se je v državotvornih strankah pojavilo spoznanje o neuljubnih posledicah njihovega sistema. Vodilni možje in vse kar kaj šteje v meščanskih strankah, se drže trdovratno starih nazorov, njihove vrste ne prodre z lahka noben zdrav razum. Oklepajo se blestečih fraz: „samo za to, da ohranijo star krivičen red in sebe kot nosilce tega reda“ na površju.

To opazamo že od nekdanj, zlasti je pa to očitno iz časa vojne. Kaj niso vsega meščanske stranke, od nemškega »Nationalverbanda« pa doli do naših... delate za slavno, mogočno Avstrijo in njeno presveto Habsburško dinastijo?

Kako so farbali in ljudstvo navduševali za vojne datjave in krvi in blagu, za vojna posojila itd.? To je bilo patrijotično. In po preobratu so iste stranke zopet na vse pretege klicale: Hura, mi patrijotje! Hito so imeli v rokah in delili korita. Karkoli so storili ali govorili, vse je bilo patrijotično namišljeno, pri vsem je šlo le »za močno državo«, vse drugo pa je bilo »izdajalsko in razdirajoče«.

Danes pa vidimo in občutimo vsi težke posledice, take politične močnosti.

Bolj in bolj je očitno, da se mora ta kurz radikalno spremeniti. »Nikamor ne gre, nikamor«, stokajo meščanski listi, pa nimajo poštenega poguma, da bi odkrito priznali dosežane zmote.

Ali naj omenimo samo naše valutno vprašanje in naš denar, o katerem se nam lahko Albanci smejejo, ali pa splošno desorganizacijo na aprovizacijskem polju in strašno dragotino, ki jo vsepovsod in na vseh vrstah življenja povzroča? Kaj bi! Izgovor, da je v Nemški Avstriji in na Ogrskem še slabše, bi bil takoj tukaj, če tudi bi morali sami razumeti, da tak izgovor nikakor ne drži, zlasti ker mi ustvarjamo enake razmere brez potrebe.

Četovo je pač eno: Življenje v naši državi je vedno dražje in težje.

Zakaj? Zato ker temelji ves državni ustroj na kapitalistični podlagi, zato ker so »državotvorne« stranke samo zveste varuhinje tega sistema.

Toda proletarijat in z njim vsak človek, ki dela in misli, je zainteresiran na tem, da se napravi konec vsemu, kar tira stvar navzdol. Delavstvo v čajem in širjem pomenu besede se mora odločno upreti proti temu, da bi stebri starega družabnega sistema tlačili vedno in vedno le njega.

Valutno vprašanje je vzela v zakup blažena »poslednja« gospoda. Finance bodo sanirali tisti, ki so vse kar je bilo državnega in ljudskega imetja, spravili v svoje blagajne in banke. Kapital, ki se je med vojno nakopičil v rokah posameznikov, ne izvira iz produkcije. Obogateli niso delavci, mali kmetje, uradniki itd., marveč trgovci, postopači tihotapci, verižniki, banke, tovarnarji, dobavitelji, ki so bili bolj trgovci kot producenti. Vsi, ki so iz krvave blodnje in od ljudskega gladu pridobili bogastva, morajo vrniti svoje nepošteno nagromadene kapitale družbi, državi, ljudstvu. Vojni dobički, vse nepošteno pridobitve ne smejo ostati lasti onih, ki jih sedaj posedujejo. Vojni dobiček je v pravem pomenu besede tatvina. Iz tajnega tiranija cen, iz tihotapstva in drugih nečednosti so nastali ti dobički! Delavstvo jih je v prvi vrsti plačalo. Vojni dobičkarji so se pa prelevili sedaj v mirovne dobičkarje, izkoriščevalce »svojih« kapitalov. Navadili so se odiranja, razkošnega življenja. In tega sistema se bodo držali toliko časa, dokler se jim vojni dobički ne odvzamejo.

Zato so menda sedaj prišli na misel, da se mora zamenjati kruna za dinarje, in sicer 3 ali tudi 5 K za en dinar. Taka oduška misel bi predvsem škodovala neposlednim, ker bi morali potemtakem plačati blago dvakrat, če ne naravnost petkrat dražje.

Zakaj se ne bi vsa ta gospodarska vprašanja pametneje reševala, zakaj ne, n. pr. decentralistično? Za Slovenijo, Hrvaško, Slavonijo in Bosno-Hercegovino se naj bi po ameriškem sistemu ustanovile posebne banke, ki naj bi imele pravico zamenjati sedanji denar. Veljava in kurz pa naj bi se avtomatično regulirala. Po več letih pa naj bi se prešlo k enotnemu bančnemu sistemu z enotnim tipom regulacije. Vsi državni dolгови se tudi ne morejo zmetati v en koš. Natančen račun dela dobre prijatelje, in še boljše brate.

Mi socialisti se bomo borili za naravni razvoj in za naše naravne pravice, odklanjamo pa že sedaj katastrofalne posledice, ki groze tudi nam iz kratkovidne valutne politike.

Dr. A. R.

Proglas soc. konference v Lucernu.

Mednarodna konferenca v Lucernu je sprejela glede preobrata na Ogrskem sledečo resolucijo:

»Konferenca v Lucernu, ki je pravkar sprejela poročilo o odstopu

vlade na Ogrskem, izreka ogrskemu proletarijatu v njegovem težkem boju najtoplejšo simpatije.

Konferenca opozarja ponovno na proteste proletarijata zmagujočih držav proti nasilnim intervencijam ter dviga odločen ugovor proti poskusu, da bi se sedaj interveniralo tudi proti novi socialistični vladi v namenom, da bi se izsililo sodelovanje meščanskih ministrov.

Konferenca obrača pozornost internacionalnega proletarijata na dejstvo, da so s tem meščanske vlade jasno pokazale, da je namenjena njihova akcija dejansko proti vsaki socialistični vladi in proti vsakemu proletarskemu vladanju, ne oziraje se na obliko, pod katero se izvršuje in zahteva zato od bratskih strank, da se tej politiki upro z vsemi močmi.

Podpisani: Šmeral, Troelstre, Jean Longuet, Hilferding, Kalnin.

Ethin Kristan:

Jadransko morje.

Italija je prebila nekoliko revolucij, preden je iz geografičnega pojma postala narodno politična enota. Ne le Garibaldijeva akcija, ampak tudi vojne z Avstrijo so bile revolucionarnega značaja. Na vsak način je bilo ustvarjenje enotne italijanske države revolucionarno dejanje in po takem rojstvu bi bilo pričakovati, da bodo v njenem življenju veljala liberalna in napredna načela. To se pa vendar ne more brez pogoja trditi; med njenimi političarji imajo veliko besedo pristaši šol, katerih nauki so vse prej kakor moderni. — Rim je rojstno mesto mnogih dogem, zaradi katerih je katoliška cerkev izgubila na milijone religioznih ljudi, katerim pa je bila nezgodna zahteva, da naj se jim misli petrificirajo; kakor verske, so pa v Italiji tudi politične dogme neizmerno trmaste. Kar se tiče njenega notranjega življenja, je Italija prav zaradi tega v večji nevarnosti revolucije kakor marsikatera druga država in kdorkoli je zasledoval njeno notranjo zgodovino, je lahko čital znamenja. Kar se tiče zunanje politike pa ustvarja dogmatika prav sedaj nevarnosti, ki so faktično večje, nego jih morda gospod Sonnino ceni.

Ideje, ki jih je razlagal predsednik Wilson o novi ureditvi sveta, so večini italijanskih aktivnih državnikov tuje. Oni podlegajo sugestiji tradicije v taki meri, da aplavdirajo besedam, ki pobijajo njih teorije, z občutkom, da mora vsaka črka iz ust uglednega človeka potrjevati njih postulate.

Faktično so vsa načela, ki jih je preciziral predsednik Wilson v svojih govorih in poslanicah, nasprotna temu, kar zahtevajo italijanski onek-

sijonisti, podpirani tudi od gotovega dela italijanske vlade.

Temu se ni čuditi. Italija je vstopila v vojno iz posebnih razlogov, ki so bili sami ob sebi zelo različni od Wilsonovih načel. Te razloge je lahko razumeti po obljubah, ki jih je italijanska vlada zahtevala od zavetnikov kot ceno, da postavi svojo armado na bojišče. Pogodba, ki so si jo dali Italijani podpisati, o kateri smo pisali, ko so angleški viri podajali podatke o nje vsebini, je imela absolutno imperijalističen značaj. Ta pogodba je spravila Jugoslovane v silno mučen položaj; doma so napenjali vse sile, da bi se rešili Avstrije, obenem jih je pa navdajal strah, da izgube svoje kraje, če zmaga Italija. Avstrijska vlada je spretno porabila italijansko politično napako; postavila je jugoslovanskega generala Boroeviča na čelo armade na italijanski fronti; dovolila je ustanovitev prostovoljnih slovenskih zborov iz primorskih krajev, pokazala je prvič od svojega obstanka Jugoslovanom nekoliko tolerance, in posledica je bila, da se ni avstrijska vojska nikjer tako trdovratno bojevala kakor proti Italiji. To se ni godilo iz ljubezni do Avstrije, tudi ne iz sovraštva do italijanskega naroda, ampak iz kalkulacije, da je treba najprej zavarovati svojo zemljo, kjer je večja nevarnost, pa se potem pripraviti za obračun s slabejšim nasprotnikom.

Se letos so italijanske vesti z bojišče pripovedovale, da so hrvaški in sploh jugoslovanski vojaki kazali

najsrditejši odpor, držali pozicije do zadnjega moža in ležali mrtvi v celih grmadah. To je bilo v času, ko je bila opozicija Jugoslovancev že očitno revolucionarna, ko je izgubil vladi prijazni Susteršič že svojo lastno stranko, ko se je javno propagirala jugoslovanska država in je vse nemško časopisje označevalo Jugoslovane za »izdajalce«. Razmere na italijanski fronti so se hipoma izpremenile, ko je prišla vest, da je Italija priznala opravičenost jugoslovanskih aspiracij po svobodi. Odpor avstrijske armade, katere hrbišče so bile jugoslovanske čete, je odnehal in italijansko orožje je doseglo uspeh, kakršnega ni moglo dotlej zaznamovati tekom vse vojne.

Obžalovati je, da se ni takrat natančneje povedalo, kaj je Italija Jugoslovanom priznala. »Simpatije za aspiracije po svobodi« so zelo megleen pojem; Italija sama se ni zadovoljila s simpatijami Anglije. Francije in Rusije, ko je šla v vojno, ampak je hotela imeti črno na belem, kaj da dobi.

En cilj, ki ga je italijanska vlada zasledovala s svojo pogodbo, je zavarovanje Jadranskega morja. To ni šele iznajdba zadnjega časa. Beseda o italijanskem morju je bila nekdanj pesniška; poezija in vera sta v bližnjem sorodstvu in tako je nastala verska dogma, da sta morje in italijanstvo nerazdružljiva pojma. Iz take vere najdejo teorije, kaj lahko pot v politiko.

(Konec pril.)

Brzobjavne vesti.

»Secolo« o Tittonijevi politiki.

LDU, Split, 18. (DDU.) »Secolo« priobčuje v eni svojih zadnjih števil dopis svojega pariškega izvešitelja glede položaja na pariški konferenci. Poročevalec naglašja zasluge Tittonija za tesnejše zblizanje Italije s Francijo, Anglijo, Belgijo in Rumunijo, vendar pa opozarja, da se je bati, da bi mogel Tittoni v realni politiki podležiti istim pogreškom kakor njegovim predniki, zlasti da bi mogel v nemar pustiti glavne interese naroda, samo da bi mogel vzdržati prisrčne odnose s katerimkoli zaveznikom. Dopisnik nadalje toži, da poglobitveno vprašanje, zanimajoče Italijo, namreč jadransko vprašanje, še vedno čaka ureditve vsled neizprosne opozicije Wilsona. Poročevalec nadaljuje, da se bo prve dni prihodnjega tedna pretresal jadranski problem, da pa se ne sme vdati velikim iluzijam, to pa zaradi držanja Wilsona, ki se niti za dlako ni oddaljil od svojega ljudskega programa. Njegova neizprosnost v političnih vprašanjih se kaže tudi v ekonomskih vprašanjih, kar najbolje dokazuje izjavljeni poizkus pogodbe

z bankirjem Morganom. Izvešitelj zaključuje: Ni znak pretiranega pesimizma, ako trdimo, da se jadransko vprašanje težko reši pred odgoditvijo konference. Tittoni je sklenil, da v parlamentu poroča o vsem onem, kar je mogel in kar ni mogel storiti.

ITALIJANSKO - GRŠKI SPO-RAZUM.

LDU, London, 18. (DunkU. — Brezžično.) Kakor poročajo iz Rima, prinašajo odnoliti podrobnosti o italijansko - grškem sporazumu. Pri doletitvi me Male Azije pripade Italiji vsa dolina Meandarska, razen tega prosta cona v luci Smirnski in pravica do železniške zveze s progo Smirna-Aidin. Dodekanes se vrne Grški.

Jožef — homo regius.

LDU, Deutschhaltenburg, 18. (Brezžično.) Kakor poroča neka korespondenca, se je grof Julij Andrássy mudil zadnje dni na Dunaju, kjer je imel porazgovore z raznimi politikami in kjer je dobil informacije ter navodila iz Švice. Nato je odpotoval v Budimpešto; poverjena mu je tudi naloga, da pri tej priliki obvesti nad-

LISTEK.

Nekaj zanimivosti o Nizozemski.

(Konec.)

Razumno je, da se nagnejo vse stavbe na eno ali drugo stran, ker se ne more dobiti trdnega temelja. Vse starejše stavbe so že nagnjene na to ali na ono stran in človeku se zdi to nevarno smešno. Tulec bi si gotovo ne upal iti pod streho takega poslopja. Toda gospodar bo odločno odinjal z glavjo, ako se mu to opomni in bo rekel: »Ne, ta hiša se ne bo nikdar podrla«.

Vsa poslopja imajo strme strehe in so pokrita z opeko. Pri vseh poslopih zelo izrabljajo prostore. Opazimo pa le malo oken. Kajti na Nizozemskem se mora plačati od vsakega okna davek. Radi tega se jih kolikor mogoče ogibljejo. Oken napravijo malo, pa te toliko večje. Rebrilo jih večkrat tudi kot vrata.

V večjih mestih so navadno vse hiše štirinadstropne. Navadno stane v eni taki hiši dve družini.

Nizozemci skrbijo posebno za čistost in snago v svojih stanovanjih. Vsako jutro počistijo okrog poslopij in odpadke zvozijo na veliki kup, kiga potem sežgejo. Okna umivajo vsak teden najmanj enkrat. Pred nekaj leti so domača dekleta oskrbovala to delo, toda sedaj so se pa ustanovile družbe, ki skrbijo, da so okna najmanj enkrat v tednu omita. Navadno računajo po dva do tri cente od vsakega okna.

Vsa mesta, posebno manjša so radi tega jako čista in prijetno je pogledati tako mesto, ki zgleda kot kak model.

Nizozemci so v splošnem zelo marljivi in vztrajni. Ako kako stvar podvzamejo, jo gotovo dokončajo. In pri vsem tem so tudi zelo dostopni vsakemu zboljanju svojega položaja in ako vidijo, da bi jim kak nova stvar koristila, se je takoj oprijmejo. Posebno kar se tiče poljedelstva. Toda ene navade pa ne opuste za nobeno ceno. Namreč, da bi opustili svojo vero in kajenje. Kajenja so tako navajeni, da kade pri vsakem delu in vsepovsod, razven v cerkvi in v mestni hiši. Pred nekaj leti je bila še navada, da so kadili celo v

cerkvi, kar so pa potem opustili. V zadnjem času so pričeli kaditi cigare mesto običajnih pip. Že otroci pričnejo kaditi in mnogokrat se opazi otroke na poti v šolo s cigareto v ustih.

Mogoče se v nobeni drugi deželi ne ceni tako osebnega svoboda, kot ravno na Nizozemskem. Nimajo niti obvezne šolske postave. Vsakomur je na prosto dano, da zahaja v šole in kakor dolgo hoče. Toda mogoče si bo kdo mislil, da je zaradi tega veliko analfabetov v tej državi. Toda, po poročilih zadnjega ljudskega štetja, je ravno na Nizozemskem število analfabetov najmanjše. Vsakdo si prizadeva, da se izobrazi, kolikor mu je le mogoče.

Državnim zakonom se zveste pokorijo in vse postave so jim takorekoč svete. Edino proti enemu zakonu se borijo na življenje in smrt in to je proti naravnemu — proti morju. S tem imajo večni boj in vedno izidejo kot zmagovalci.

Nizozemci ne poznajo v družinah preprirov in nesloge in vse povsod vlada prava zakonska in očetovska ljubezen, istotako se opazi tudi v

splošnem javnem življenju. Vsi občujejo med seboj kot bratje in sestre. Za reveže skrbijo prav po očetovski in radi tega ne opazimo nikjer beračev, ki bi nadlegovali ljudi na cestah. Država je zgradila ubožne hiše, kjer imajo prosto oskrbo, stanovanje in hrano. Posebno pa skrbijo za osirotele otroke. Ko otroci izgube svoje starše, znanci teh otrok kar tekmujejo med seboj, kdo jih bo vzel in skrbel za sirote.

Sploh skrb država za občno blagostanje tako, kakor mogoče nobena druga. Vse javne naprave, ki služijo javnosti, so večinoma državne, kakor na primer zastavnice in druge občne naprave. V vsakem večjem mestu so javna igrišča za otroke, ki so opremljena z vsem potrebnim, da najdejo otroci kolikor mogoče največ zabave.

Kakor so Nizozemci marljivi, ravnotako so tudi varčni. Naiveč zapužanja imajo v poštnih hranilnicah, ki jih je v primeru s prebivalstvom največ na Nizozemskem izmed vseh drugih držav.

Poleg tega je prebivalstvo na Nizozemskem tudi zelo zmerno. Pijan-

cev sploh ne opazimo, pa naj si bo kakršnakoli prireditev hoče. Naj prirede kako ženitovanje, ali veselico, pijanli ljudje ne bo. K temu so največ pripomogli zakoni, ki so v enem oziru zelo strogi, v drugem zopet ne. Imajo namreč postavbo, da je gostilničar odgovoren, če se človek preveč opije. Radi tega kaznujejo dotičnega gostilničarja ali katerikoli osebo, katere mu da toliko pijače, da se opije. Ne kaznujejo pijanca, ker vedo, da ni sam nič kriv. In ravno radi tega se gostilničarji varujejo, da bi dali že opitemu človeku še pijačo, ker s tem imajo lahko velike sitnosti in stroške.

Naprav tujecev so Nizozemci zelo vliudni in postrežljivi. O tem pričajo vsi popotniki, ki so potovali po tej deželi. Cene niso pretirane in tujecev ne izrabljajo kot v drugih deželah, ampak pazijo vedno na to, da se jim prikupijo, ker so prepričani, da s tem le privabijo ljudi. Radi tega tudi radi zahajajo razni potniki v to deželo. In vsakdo se je še pohvalno izrazil o Nizozemcih, kot o zelo marljivih in gostoljubnih ljudeh.

rejeni delavci in zidarji, katerih potrpežljivost pa ima tudi gotovo mejo. Kriči pa nad človekom za nič ali le vsled male stvari tako, da ga ubogi gorški begunci, ki so delali v preguanstvu pri njem, gotovo obdrže v srditem spominu. Pri vsem tem pa se zelo »usmiljeno« obnaša pri izplačevanju pogojnih mezd delavcem in odškodnin kočaricam okrog rudnika, ki morajo oddati bore svoje prgišče zemlje rudniku v svrhu industrializacije. Da je tudi drugače trd, izpričuje sledeč dogodilja. Pred kratkim se je peljal službeno g. vladni nadzornik Pitanič z njim v daljno gozdovje Jolovco. Žejen po dolgi vožnji, pošlje mladi nadzornik mladega delavca-figuranta v oddaljeno gostilno po pijačo ter mu da 30 K napitnine. Fant, vesel tega darila hoče odditi. Približa pa se mu brzo ta trd možakar, češ, kaj mu je tega treba, saj je v službi. Fant je moral odditi prazen. To zadostuje, da se spozna, kak da je ta človek. Kadar se bo odpravilo vse vzroke nezadovoljnosti, takrat bo tudi zagorsko delavstvo zadovoljno in srečno.

Gospodarstvo.

Svetovne zaloge žita. New York, 19. Uradno se naznanja, da so svetovne zaloge žita po poročilih štatištnega urada letos za 400 milijonov manjše kot lani. Lepa tolažba!

Zakon o postopanju z imovino podanikov neprijateljskih držav z dne 17. avgusta 1915. ki se je vsled sklepa ministrskega sveta z dne 5. februarja 1919 razširil na celo državo, obsega v svojem členu 4 kot imovino tujih podanikov tudi ves gotovi denar, vrednostne papirje in razne denarne prejemke. Vsled tega se v zmislu čl. 19 in 21 tega zakona ne sme ničesar izplačati, kar bi imeli podaniki neprijateljskih držav terjati od posameznikov ali podjetij. (domačih, tujih, mešanih), ampak z ozirom na čl. 22. zakona postopati po čl. 11. tega zakona in izročiti Upravi fondov. Vsled tega se odreda, da vse osebe, (fizična ali podjetja bodisi tuja, mešana ali čisto domača) izpolnijo svoj zakonito dolžnost, da namreč vse take dolgovne in prejemke ter depozite neprijateljskih podanikov v kakršnikoli obliki takoj prijavijo podrejenemu ministrstvu; da nikomur teh oseb ali podjetij ničesar ne izplačajo bodisi pod katerimkoli naslovom, ampak denar tega ministrstva položijo v depozit Upravi fondov; samo tako se osvobodijo svoje obveznosti napram njim. — V področju deželne vlade za Slovenijo se morajo te prijave pošiljati na: Deželna vlada za Slovenijo. Oddelek za trgovino in obrt.

Prekmurje.

LDU. Maribor, 19. Civilni komisar za Prekmurje dr. Lajnšič se je danes za nekaj dni povrnil v Maribor. Povabil je k sebi zastopnike časopisov in jim očrtal Prekmurje, ki ga je večinoma sam že prepotoval, v zemljepisnem, jezikovnem, verskem, političnem in gospodarskem oziru.

Prekmurje je bilo doslej razdeljeno v dve veliki županiji: Sobota s 60.000 prebivalci in Landava s 40.000 prebivalci. Odslej tvori Prekmurje politično enoto s sedežem civilnega komisarijata v Soboti, kateremu sta podrejena komisarijata v Radgoni in Landavi. Osnovni se je svet, takozvani Prekmurški parlament, ki ima nalogo sodelovati s civilnim komisarjem. V ta svet pošlje vsaka župnija po dva do tri ugledne moze in poleg tega po enega duhovnika. Delovati začne v ponedeljek. Naloga njegova je, določiti za vsako občino gerenta, da se organizirajo šole, zlasti pa, da določi, kdo od dosedanjih uradnikov ostane na svojem mestu in kdo se odpusti.

Ustanovilo se je 17 orožniških postaj z glavnim poveljstvom v Soboti. Poštnih uradov je 29. Glede prometa se je stavil predlog, da se takoj zveže Sobota z Radgono, potem poljske železnice, ki naj sledi glavni cesti. Sodišča so v Soboti, Bolečih in Landavi. Največje težave povzroča vprašanje valute. Med ljudstvom kroži pet različnih denarnih vrednot: denar, ki ga je izdal Bela Kun, falzifikati, navadni modri ogrski bankovci, takozvani sivi papir ter v poslednjem času tudi precej našega nežigosanega denarja. Uradniki so še pred tremi dnevi dobili svoje plače v Kunovem denarju. Kmetje tega denarja doslej niso hoteli sprejemati. Ta denarna zmešnjava ovira promet in vpliva tudi na cene. Tako je n. pr. pri zasedbi Prekmurja stalo navadno kosilo 40 do 50 kron. Kilogram mesa pa 28 do 32 kron. Valuta se je sedaj že toliko ustalila, da stane sedaj kosilo 10 do 12, meso pa 14 K. Nujno potrebna je gospodarska organizacija.

Civilni komisar dr. Lajnšič je svoje informacije zaključil s prošnjo, naj bi slovenski časopisi v kar največjem številu prihajali v Prekmurje, ker jih prebivalstvo željno pričakuje.

Najnovejša poročila.

PROGRAM NOVE VLADE.

LDU. Belgrad, 19. Kakor javljajo belgrajski listi, predloži nova vlada svoj program na prvi seji, ki se vrši v soboto. Nekatere točke vladnega programa se dajo razbrati še danes iz belgrajskih listov, zlasti iz onih, ki zastopajo Demokrasko Zajednico. Tako n. pr. poudarja »Demokratija«, glavno belgrajsko glasilo Demokrasko Zajednice, da bode treba najprej izvršiti likvidacijo mednarodnega položaja, dalje organizirati produktivne narodne sile, dovesti promet v normalni tir, povečati industrijsko proizvodnjo, demobilizirati vojsko, rešiti vprašanje invalidov, prostovolcev, vojne odškodnine, urediti valuto in odstraniti krone iz prometa. Dalje je potrebna v zvezi z rešitvijo valutnega vprašanja ureditev emisijske banke naše kraljevine, vpeljava zakona za vojne dobičke, ureditev agrarne reforme in zavarovanje delavcev in uzakonitev osemurnega delavnika.

RUMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK SE ODPOVEDAL PRESTOLU.

LDU. St. Germain, 19. (DunKU.) »Journal« javlja: Rumunski prestolonaslednik je poslal svojemu očetu zopet pismo, v katerem se odpušča zase in svoje naslednike vsim pravicam do prestola. Odpoved se je načelnikom političnih strank uradno javila.

DEMobilizacija v Italiji.

LDU. Reka, 19. Iz Rima poročajo uradno, da se dne 29. t. m. začne demobilizacija letnika 1892.

MIROVNA POGODBA Z OGRSKO.

LDU. Curih, 18. (ČTU.) Iz Pariza poročajo: K o bodo aliranci priznali novo budimpeštansko vladno, bo konferenca pozvala ogrske zastopnike k sebi, da sprejmejo mirovne pogoje. To se bo zgodilo začetkom septembra. Pogodba za Ogrsko je toliko kot gotova. Financijalni pogoji bodo za Ogrsko ravno isti kot za Nemško Avstrijo, ki bosta obe solidarni dolžnici.

WILSON IN NEMŠKA MIROVNA POGODBA.

LDU. Rotterdam, 19. (DunKU.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz New Yorka: Predsednik Wilson je sporočil senatu, da se v mirovni pogodbi ne more vpoštevati nobenih protipredlogov in pridrž-

kov. Ako bi se pogodba odklonila, se mora napraviti nova pogodba. Kadar bodo velevlasti in Nemčija pogodbo sprejele, bodo Zedinjene države prišle v položaj, da se bodo morale s klobukom v roki obrniti do Nemčije s prošnjo, naj sprejme posebno pogodbo. Nemčija bi imela od tega največje koristi, ker bi imela opraviti samo z Zedinjenimi državami. Zedinjene države bi bile izključene od dobave ban iz Nemčije, ki bi bile dosegljive za trgovce vseh narodov. Predsednik Wilson upa, da bo poročilo senatnega odseka o mirovni pogodbi prejel tekom 10 dni.

LLOYD GEORGE IN DELAVSTVO.

LDU. Carnarvon, 19. (DunKU.) — Brezlično. V razpravi o zakonskem predlogu glede delavnega časa (48 ur na teden) in meze ter pogodb med delodajalci in delojemalci je rekel Lloyd George, da se mora vse storiti, da bodo delavski pogoji v industrijah bolj človeka vredni. Pri tem pa bi morali delavci sami sodelovati. Vladi se bo morda posrečilo, vprašanje razdelitve dobička pravilno oceniti in varovati delavce proti brezdelju. Vlada si bo nadalje pridobila pravico kopanja vseh rud, posebno premoga. Iz kupne vrednosti se bo napravil fond za zboljšanje življenjskih pogojev janskih delavcev, vendar pa vlada ne more sprejeti Sankeyjev načrt, da bi premovalniki prevzela v lastno režijo. Vlada je samo za centralizacijo in reorganizacijo in se bo kolikor mogoče izogibala, posegati v uravno kontrolo posameznih rudnikov. Dežela se bo razdelila na posamezne okoliše, ki se bodo potem upravljali enotno.

MACHAR GENERALNI INSPEKTOR ČEHOSLOVAŠKIH ČET.

LDU. Praga, 18. (ČTU.) Predsednik republike Masaryk je imenoval Macharia za generalnega inspektorja čehoslovaških čet.

To in ono.

Žganje so začeli prvi kuhati v 9. stoletju arabski zdravilniki ter ga hranili v lekarnah med strupi. Ob času 30letne vojne (l. 1618. — 1648.) pa je prešlo v javne procajalne. V naše kraje so zanesli žganje najbolj francoski vojaki. V 19. stoletju pa se je žganje strahovito razširilo, vporablja se ga kot vsakdanjo pijačo, zdravilo, hrano, krepčilo ter duševno tolažilo.

Izdajatelj: Josip Petelan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Poslano.*

Dne 13. t. m. se je vršila znana kaz. razprava med dr. Mihajlom Rostoharjem in menoj. Na njej sem podal čisto konkreten dokaz resnice; od mene povedana podrobna dejstva obsegajo za dr. Mihajla Rostoharja težko obdolžitev. Vsakdo bi bil pričakoval da bi bil on nanjo takoj na razpravi primerno reagiral. A na začudenje tega ni storil. Za to pa skuša naknadno sedaj mene smešiti in »ugotavlja« v večerajšnjem »Slov. Narod«, da sem si 31. oktobra 1918 zaman želel biti adjutant na štacijskem poveljstvu, da nisem bil dne 1. novembra 1918 od 10. ure dop. več v službi jugoslovanske armade in da nisem odtlej imel na štacijskem poveljstvu več opravka, češ, ker me je on (!) odslovil takrat.

Koliko je na tem resnice, naj priča sledeče potrdilo, nahaajajoče se v izvirniku v mojih rokah:

Gospodu inženirju Hugo Uhlirju, Tu.

Stem Vam potrjujem, da ste bili od dneva preobrata do dneva usta-

novitve Češke legije moj adjutant. Tega mesta sem Vas oprostil na Vašo željo z obžalovanjem, ker ste se v teh težkih dneh službe, kot jako neutrudljiv in zanesljiv častnik izkazali.

Ljubljana, 14. novembra 1918.

Polkovnik Ludvik Pour, s. r. štacijski poveljnik.

Jasno je torej razvidno, kje in v kakšnem času sem bil do 3. novembra 1918, tega dne namreč sem s stotnikom Huso ustanovil tukajšnjo Čehoslovaško legijo.

Da bi jaz bil imel nalog, kje kaj zapleniti nikdar niti trdil nisem. To ve vsakdo, kdor je količjak pazljivo prečital trditve mojega dokaza resnice.

V Ljubljani, 19. avgusta 1919.

Ingenieur Hugo Uhlir.

* Za vsebino je uredništvo odgovorno le v smislu tisk. zakona.

Zanesljivega mlinarja in mizarja

za zaboje in za razna popravila sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani.

Računovodja

se sprejme pri bratski skladišnici spodnjekoroških rudnikov v Mežici.

Agitirajte za naše časopisje!

Pri svinčenem rudokopu v Mežici na Koroškem je razpisano mesto samostojnega jamomeca. Prošnje s prepisi šolskih in službenih spričeval ter z navodbo zahtevkov plače se naj vložijo najpozneje do 1. septembra t. l.

Državno nadz. in upravnistvo v Mežici.

Zahvala.

Podpisani se tem potem zahvaljujemo vsemu prometnemu osebju za lepo darilo katerega so nam preskrbeli zvesti sodrugi v podoro za preganjanje radi političnih razmer, v odškodnino zgubljenega zaslužka. Znesek 430 K ne bode pozabljen nikdar, ter bode služil v izglede vsemu delavstvu. Našim zvestim sodrugom in organizaciji pa ključno: živila sloga, živila rdeča mednarodna organizacija!

Perdan Fr., Brus Fr., Jug Uhlir,

Kanceler Alojzij, Grossek Jožef.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilserjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoare, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitvo v vsenačrtne stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Pivovarniški delavci, delavke in sodarji

pride

VELIKO GOZDNO VESELICO

na komarjevo nedeljo, dne 24. avgusta t. l. v hotelu »Bellevue« v Spodnji Šiški.

Na sporedu razne zabavne igre i. t. d. — Godba, ples in presta zabava. Iz prijaznosti sodelujejo tamburaški in pevski zbor »Svoboda«. — Vstopnina za osebo 2 kroni, otroci prosti.

ODBOR.

Razglas.

Z 18. avgustom je prevzelo glasom dogovora, med obojestranskim načelstvom Konsumno društvo za Ljubljano in okolico prodajalno Maribor zadrage Allgemeiner Spar- und Konsumverein v Gradcu. Člani graške zadrage, ki hočejo jemati blago iz dosedanje prodajalne v Mariboru, se imajo priglasiti kot člani h Konsumnemu društvu za Ljubljano in okolico. Pristopne izjave se lahko izpolnijo v prodajalni v Mariboru.

Posebne pristopnine prestopajočim članom ni treba plačati. Delež se bodo odkazali kratkim potom od konsumnega društva v Gradcu konsumnemu društvu v Ljubljani.

Hranilne vloge se bo prepisalo, ako člani to pisмено zahtevajo. To v Mariboru, 18. avgusta 1919.

Allgemeiner Spar- und Konsumverein Graz.

zadevna naročila se lahko tudi v prodajalni oddajo.

Končno se omenja, da se pravila Konsumnega društva za Ljubljano in okolico s pravili graškega konsumnega društva v glavnem ujemajo. Vsa nadalnja pojasnila se bo podala na članskem zborovanju, ki ga to Konsumno društvo za Ljubljano in okolico v kratkem sklicalo. Termin se bo objavil v »Napreju« in v mariborskih lokalnih listih, kakor tudi v prodajalni.

Dividendne znamke za čas od 1. julija 1918 do 18. avgusta 1919 je oddati zajedno s članskimi knjižicami v prodajalni. Za članske knjižice, v kojih so vključene tudi hranilne vloge, se bo oddajalo depozitne liste.

Najboljši nakup

vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala lastnega izdelka. Popravila se izvršujejo točno in ceno. Pri zunanjih naročilih zadostuje za mero priložni čevlji.

Josip Prešeren, čevljarstvo.

Šiška-Ljubljana, Celovska cesta,

nasproti občinske hiše.

Istotam se nahaja

- izdelovalnica gornjih delov - po najmodernejšem kroju.

Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA „CENTRAL“

poleg Zmajevskega (jubilejnega) mostu.

Lastnik Stevo Miholič.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica K 30.000.000.
Rezerve K 10.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader. Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA, Telefon št. 257.